

DOen conde ende te weeten: Alsoo Wy in ervaeringe gebroght sijn, dat naer de herstellinge van den Vrede eene groote menichte van Vagabonden, Deserteurs, Leeghangers ende Bedelaers veel quaedts, ongeregeltheden ende excessen comen te begaen in Ons Hertoghdom Gelder (: 't gene om desiens Aenpaelentheyte aen de Landen van verscheide vremde Mogentheden aen dit onheyl het meeste geexponeert is :) waer door mede den gemeynen Handel ende Wandel seer wordt gestremt : Soo is't, dat, om Onse getrouwe Onderdaenen tegens alle Vexation in seeckerheyt ende ruste te stellen, uyt Lands-Vaederlycke Voorforge sijn bewogen worden, by desen tegenwoordigen Edict te ordonneeren ende te statueeren de Pointen ende Articulen hiernaer volgende, vernieuwende dien aengaende Onse voorgaende Placaeten, ende Ordonnantien,

I.

In den eersten willen ende beveelen Wy allergenaedighst, dat alle Vagabonden, Deserteurs van vremde Trouppen, voorts alle suspecte Gesinde, soo Mans, als Vrouwen, geen Ambacht oft Handtwerck doende, nogte hun eerlyck erneerende, hun uyt Onsen voors: Lande sullen moeten vertrecken, ten langhsten binnen acht daegen, naer de Publicatie van desen, 't zye sy met Passen ofte Attestatien voorsien sijn ofte niet, sonder dat sy, noch de hunnige daer sullen mogen wederkeeren, ofte sich laeten vinden, op poene dat deselve door de Wachten ofte Visitationen ende Patrouilles betrapt wordende, sonder eenigh Insien, aenstonts gearresteert, ende naer erwintennisse de Mans op de Vesting Wesel, de Vrouwen in't Spin-huys, voor een of meer jaeren te Waeter ende te Broodt, sullen gebroght worden, waertoe Wy willen door d'Officiers der plaetsen geprocedeert te worden, sonder de minste formaliteyten van Rechten, fullende edogh 't Prothocol, daerover te houden, ende de Sententie van de Gerichten, aen Onsen Raede in Gelderlandt;

landt, ten fine van Confirmatie ofte Reformatie, worden ingefonden.

2.

Ende om Onse voorfs: Provintie te beter ende te gemackelycker van't gemelte Gefinde, het gene sich daer inne alreede moghte bevinden, ende binnen den voorseyden termyn, van Ons Territoir van selfs niet moghte vertrecken, geheelyck te suyveren, ende deffelfs Indringen in't toecomende voortecomen; Soo is Onse Allergenaedighste Willens-Meyninge, dat Onse Officieren ende Beambten, soo in Steden als ten platten-Lande immediate naer de Publicatie defes, hun dermaeten concerteen ende middelen beraemen, dat naer verloop van den gepræfigeerden tydt van acht daegen, het voorseyde Gefinde op alle mogelycke manieren in hunne respectieve Districten opgefocht, summarie verhoort, ende uyt Ons Geldersche District geschafft connen worden.

3.

Tot welcken eynde Wy wel expresselyck ordonneeren; dat alle de voorfs: Officieren ten platten-Lande met alle forge sulckdaenige inrichtinge fullen maecten, dat binnen hun District daegelyckx vier tot thien Mannen, naer de groote ende gelegentheyte van 't Dorp ordentelyck patrouilleeren, met noodigh Gewehr voorsien, ende van't vallen van den Avondt af, tot 1 uhre smorgens, soo tot algemeyne, als hunne privative ruste behoorlycke Visitationen der suspecte Plaetsen aenstellen, ende in val sy aldaer ofte elders eenige Vagabonden, vremde Deserteurs, ofte Luyden van quaedt gedragh aentreffen, moeten deselve sonder vertoef naer het Gericht, by provisie op costen der Gemeynthe, alwaer sy geapprehendeert syn, gebroght worden.

4.

Welcke Gerichten alsdan fullen gehouden wesen, sonder vertreck, tot menageringe der costen, dese Gearresteerde Summarie te vernemen ende hunne Pasporten nauwkeurigh te examineeren, in voegen, dat in vall

2 2

daer

daeruyt soude blycken, dat deselve moesten los gelaeten worden, dien onvermindert alvorens, naer afvraeginge aen hun te doen, behoorlycke Annotitie moet gehouden worden van hunne naemen ende toenaemen, Postur, Kleedinge ende Geboorts-plaetse, hunnen styl ofte Ambacht, oock de plaetse, van waer sy comen, ende waer naer toe sy reysen willen, ende in cas de Gearresteerde van geene of van suspecte Paspoorten waeren voorsien, fullen deselve, sonder voordere traineeringe, door de Schutten van't Distriect, alwaer sy syn geattrapeert, op costen der Landtschappe aenstonts naer Wesel tot Arbeyd te Waeter ende te Broodt, soo als N° 1mo by't Advertissement is vermelt, getransporteert worden.

5.

Ende, om de Apprehensie van't voorsyde Gefinde te beter te connen doen, besonderlyck als het selve merkelyck in't getal is, ende sich saemen gerotteert heeft, ende dat de voors: Patrouille niet sterck genoegh waere, om dese Apprehensie te doen, soo sal men de Klocke der naest gelegene Parochie mogen slaen, om door't vergaederen der Ingesetene meerder hulp ende bystandt te hebben, streckende tot algemeyne seeckerheydt.

6.

Aenbelangende de securiteyt, die ten aensien der Steden moet beooghmerckt worden, ordonneeren Wy aen alle Gerichten ende Magistraeten, dat sy hunnen plichtmaetigen yver van Justitie daer henen dirigeeren fullen, op dat alle het gene in aensien der provisioneele Suyveringe der Dorpen van Vagabonden, Deserteurs ende Luyden van quaedt gedragh ende Indringen derselve allergenaedighst is gestatueert, van hun op gelycke maniere, als hiervooren, ten opfichte van't platte Landt geordonneert is, door hun met uyttersten vlydt ende punctualiteyt achtervolght sal worden.

7.

Wy beveelen soo allergenaedighst als ernstelyck aen alle Onse Geldersche Onderdaenen, 't zye in Steden, ofte ten
plat-

platten Lande, ende besonderlyck alle Weerden ende Herbergiers, dat sy hiertoe de behulpsaeme handt bieden, ende geene onbekende Vremden, die in Onse Conincklycke Staethen niet geboren noghte getogen syn, 't zye Mans-oft Vrouw-Perfoonen, herbergen, ofte opdack geven, nogh als mede-Ingefetenen ofte Huerlingen in hunne huysen aen-ende innemen, ten waere dat sy met goede paspoorten gelijk als N° 4to vereyscht wordt, versien syn, ende dese door den Officier der plaetse ofte in desselfs absentie, door eenen der Regeerders in hunne praesentie naer behooren geëxamineert syn worden, op poene dat de Contraventeurs met 10. Rixd. irremissibile Boete, ofte andersints, naer vereysch van saecke arbitrairlyck sullen bestraft worden.

8.

De Weerden ende Herbergiers in de Steden sullen gehouden syn, eenen richtigen schyn van die by hun aencomende verdachtige Vremden te overleveren, Signanter in de Steden, alwaer Garnison is, aen den Commandant ende aen den Borgemeester, ende in de Steden sonder Garnison, aen den Borgemeester, ofte in desselfs absentie, aen den Oudsten Schepen, op poene van dry Ryxdaelders straffe voor jeder reyse te betaelen: sullen oock boven dien nauwkeurigh acht geven, of dese Vremde eenige bedenckleyck-verdachtigh Gewehr, ofte dergelycke saecken over hun hebben, ende in sulcken vall, 't selve aen de Overigheyt der plaetse, sonder uytstel, te kennen geven.

9.

By soo verre door de bovengemelde Maetregulen het gebeurde, dat door de Patrouilles, Wachten ende Visitationen in de Steden, ende ten platten Lande eenige dusdaenige suspecte Perfoonen geatrapeert worden, welke van eenigh Dieffstal, ofte ander Misdact, waertoe naer Rechten soude staen Levens-Straffe, weren plichtigh ofte met redenen verdacht, soo willen Wy, dat deselve in Gevanckenisse gebroght, ende aldaer seecker bewaert
sul

fullen worden, mitsgaeders dat tegens hun sal geprocedeert worden naer rigeur der voorhin géemaneerde Edicten ende Landts-Constitutien, voorts dat de Sententien door de Gerichten tegens hun uytgesproocken, aen Onsen Raede in Gelderlandt ad confirmandum fullen worden ingefonden.

10.

Ende, om te lichter de Quaetdoenders te achterhaelen, ende te becomen, soo ordonneeren Wy, dat in vall jemandt eenen Roover, Dief ofte Moordenaer aen den Officier ofte Overigheyt der plaetse onder de handt quae-me aentewysen, denselven, soo haest dusdaenigen Delinquent tot hechtenisse sal syn gebroght, ende van syn Mildaet overtuyght, ofte het selve door hem gestaen wordt, eene goede belooninge, weynighstens van twintigh Ryxd., sal genieten, 't zye uyt des Delinquents eygen Vermogen, ofte by defect van 't selve uijt de gemeyne Landts-Middelen, ende sal boven dien des Denuntians naeme forghvuldigh verborgen gehouden worden; welck Recompens oock te verwachten heeft, die sal ontdeckt hebben de Complicen, ofte de genige, die gestolene saecken wetenslijck ten onderen hebben.

Waertegens alle de genige, die van dergelijcke Misdaeden kennisse fullen hebben gehadt, ende deselve niet naer behooren aengegeven, ende nochtans bij vervolgh van saecke daervan worden overtuijght, naer alle rigeur gestraft fullen worden.

11.

Ende alsoo dit tegenwoordigh Edict principaelyck is slaende op de Vagabonden, vremde Deserteurs ende andere Persoonen, die suspect ende van een quaedt portement syn, welke door middel van een eerlyck Ambacht ofte handteeringe voor hun ende de hunnige niets en connen ofte willen verdienen, ende aldus aen Onse Coninckl. Landen ende aen't Publijck alleenlijck tot last syn; Soo fullen in tegendeel alle de genige, die met goede Pasporten versien syn, ende hua in Onsen Hertogdom Gelre-

Gelre, 't zije in Steden ofte ten platten Lande nederflaen, ende door hunnen Arbeijdt bij Fabriquen ofte op eene andere bij Onse Allergen: geëmaneerde Edicten niet verbodene maniere sijn erneiren willen, ende de Overigheid der plaetse daervan genoeghsaem doen blijcken, alle mogelijcke assistentie ende Onse Hooghsste Protectie genaedighlijck te verwachten hebben.

Wij beveelen dienvolgens Onsen Raede in Gelderlandt, wie oock Onse Krieges ende Domainen-Commiffie aldaer, hiermede in Genaede, den Inhoudt van dit Geordonneerde, streckende tot algemeijne ruste ende securiteyt, met alle rigeur, soo lief als hun Onse Allerhooghsste Genaede is, te doen observeeren ende achtervolgen, tot dien de noodige vervoeginge te maecten, dat dit Edict in de vier naervolgende Sondaegen behoorlijck gepubliceert, ende alomme ter gewoonelijcke plaetsen geaffigeert worde. In Oirconde hebben Wij dese hoogst-eijgenhandigh geteekent, ende met Onsen Conincklijcken Segel becrachtigen laeten. Aldus geschiedt ende gegeven tot Berlin den 22. Julii 1763.

Friederich.

v. Borcke. v. Jariges. v. Wedell. v. Fürst. v. Maslow.